

Lydnad större problem än regeringar

Problemet med orättvisor och förtryck är inte främst regeringar, hävdar Henry David Thoreau. Problemet är snarare när medborgare lyder och samarbetar med maktordningar som utövar våld och förtryck. Utan lydnad får det destruktiva och våldsamma väldigt lite utrymme. Det "allvarligaste hindret" för förändring är de som trots att de protesterar mot regeringen ändå "skänker den sin lydnad" (Thoreau, 1977, s 14).

Även Gandhi visar hur makt och överhet skapas genom lydnad. "Om bara folk förstod att det är omänskligt att lyda orättfärdiga lagar, så skulle ingen tyrann kunna förtrycka dem" (Gandhi, 1985, s 18).

Eftersom Thoreau och Gandhi hävdar att problemen kring våld och förtryck beror på lydnad, pekar de ut civil olydnad som avgörande medel för politisk förändring.

Thoreau och senare Gandhi vänder alltså upp och ned på den vanliga föreställningen om att makt kommer uppifrån, från makthavare som skulle äga någon sorts mäktig kraft. Inom ickevåld förstås makt istället som samarbete och lydnad (Herngren, 1990, 1999, Herngren & von Busch 2016; Sharp, 1980).

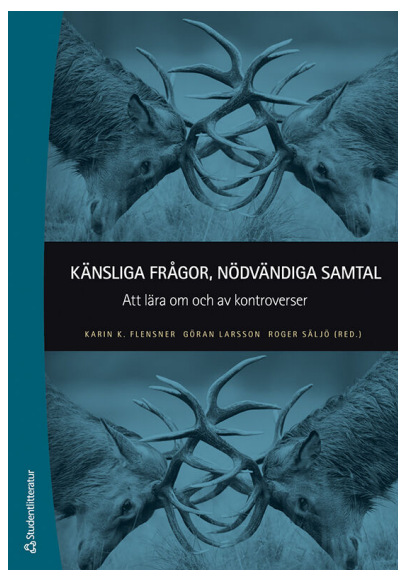
Ifall det stämmer att makt är lika med lydnad skulle nästan all kamp, om den så bekämpar mobbning, härskartekniker, sexism, rasism, nationalism eller krig, till stor del handla om att bryta åskådarnas och de passivas lydnad. Icke-våld bjuder in passiva till att bli ingripande och på så sätt skapa förändring.

Det här sättet att agera blir märkligt i en tid som är fixerad vid ledare. Ledardiskursen lägger sitt hopp till ledare. Och ifall något är fel skylls det på ledare. Icke-våld ignorerar snarare mäktiga ledare. Istället griper civil olydnad direkt in i förtryckande system och strukturer.

Per Herngren

2021, version 1.1

Texten är skriven under arbetet med läroboken [*Känsliga frågor, nödvändiga samtal*](#), antologi utgiven av Studentlitteratur, 2021.

Känsliga frågor nödvändiga samtal (Studentlitteratur, 2021)

Referens

Butler, J. (2009). *Krigets ramar – När är livet sörjbart?* Hägersten: Tankekraft förlag.

Butler, J. (2020). *The force of nonviolence*. London: Verso.

Foucault, M. (2004). *Övervakning och straff : fängelsets födelse*. Lund: Arkiv förlag, A-Z förlag.

Foucault, M. (2009). *Security, territory, population: Lectures at the Collège de France, 1977-78*. New York, NY: Palgrave Macmillan.

Fromm, E. (1984). *On disobedience and other essays*. New York, NY: Routledge & Kegan Paul.

Gandhi, M. (1985). *Non-violent resistance*. New York: Schocken Books.

Gandhi, M. (1999). *Collected works of Mahatma Gandhi*. (Volym 36, 41, 51, 54, 76). New Delhi: Publications Division Government of India.

Hebert, N. & Jacobsson, K. (1999). *Olydiga medborgare, Om flyktinggömmare och djurrättsaktivister, Demokratiutredningens skrift nr 27, Statens Offentliga*

Utredningar 1999:101. Stockholm: Statens Offentliga Utredningar.

Herngren, P. (1990). *Handbok i civil olydnad*. Stockholm: Albert Bonniers Förlag.

Herngren, P. (1999). *Civil olydnad – en dialog*. Göteborg: Lindelöws förlag.

Herngren, P. & von Busch, O. (2016). *Mode & Motstånd: Dialoger om befrielse och civil olydnad, imitation och politik*. Göteborg: Korpen.

King, M. L. (1964). *Letter from Birmingham Jail. Why We can't wait*. New York, NY: New American Library. Översättning av citat Per Herngren.

Pejcic, M. & Rutgersson, T. (2015). Vi har pratat med Per Herngren. *Demokratimodellen Gör din förening livskraftig och inkluderande*. Stockholm: Trinambai.

Sharp, G. (1980). *The method of nonviolent action*. Boston, MA: Porter Sargent Publishers. (Original publicerad 1973).

Thoreau, H. D. (1977). *Om civilt motstånd*. Stockholm: Arkturus. (Original publicerad 1849).

Thoreau, H. D. (1995). *Civil disobedience and reading*. London: Penguin Books. (Original publicerad 1849). Översättning av citat Per Herngren.